

OBSAH

VINŠOVÁNÍ MĚSTU A KNIZE O JEHO DĚJINÁCH MÍSTO ÚVODU (<i>Dalibor Státník</i>)	7
PLÁN MĚSTA MĚLNÍKA	10
1. MĚLNICKÁ HISTORIOGRAFIE (<i>Jan Kilián</i>)	13
2. NEJSTARŠÍ OSÍDLENÍ MĚLNÍKA A JEHO OKOLÍ (<i>Karel Sklenář</i>)	22
<i>Geografická situace a počátky</i> (22) – <i>Doba lovců a sběračů (starší a střední doba kamenná: paleolit a mezolit)</i> (24) – <i>Doba prvních rolníků (mladší doba kamenná: neolit)</i> (30) – <i>Doba oráčů a bojovníků (pozdní doba kamenná: eneolit)</i> (32) – <i>Doba kovolitců (doba bronzová)</i> (39) – <i>Doba kovářů a bojovníckých družin (starší doba železná: doba halštatská)</i> (45) – <i>Doba Keltů a prvních „měst“ (mladší doba železná: doba laténská)</i> (47) – <i>Doba míru i války s impériem (doba římská)</i> (50) – <i>Doba posledních Germánů (doba stěhování národů)</i> (53)	
3. RANĚ A VRCHOLNĚ STŘEDOVĚKÝ MĚLNÍK (DO ROKU 1419) (<i>Petr Meduna</i>)	55
<i>První Slované</i> (55) – <i>Příběh Canburgu</i> (58) – <i>Nejstarší hrad</i> (61) – <i>Ludmilin Pšov a Emmin Mělník</i> (62) – <i>Centrum duchovní i světské</i> (69) – <i>Vinařské intermezzo</i> (76) – <i>Mělník středověkým městem</i> (78)	
4. POZDNÍ STŘEDOVĚK A DOBA PŘEDBĚLOHORSKÁ (1419–1618)	86
<i>Mělník v době husitské</i> (Vladimír Mach) (86) – <i>Život v jagellonském Mělníku</i> (Jan Kilián) (93) – <i>Mělník věnným městem českých královen</i> (Vladimír Mach) (96) – <i>Městská samospráva a stavovské povstání roku 1547</i> (Vladimír Mach) (99) – <i>Městská kancelář a písaři</i> (Vladimír Mach) (102) – <i>Obecní zaměstnanci a zřízenci</i> (Vladimír Mach) (106) – <i>Městské právo a soud</i> (Vladimír Mach) (108) – <i>Obyvatelstvo</i> (Vladimír Mach, Jan Kilián) (114) – <i>Obecní vsi</i> (Jan Kilián) (117) – <i>Městské hospodářství a finance, berně a úroky</i> (Vladimír Mach) (119) – <i>Řemesla</i> (Vladimír Mach) (125) – <i>Náboženské poměry</i> (Vladimír Mach) (128) – <i>Přepadení pšoveckého kláštera mělnickým branci</i> (Jan Kilián) (131) – <i>Pohromy a katastrofy</i> (Vladimír Mach) (133) – <i>Voda a hygiena</i> (Vladimír Mach) (135) – <i>Školství, vzdělanost, kultura</i> (Vladimír Mach, Jan Kilián) (136)	

5. TŘICETILETÁ VÁLKA (1618–1648) (*Jan Kilián*) 144
Stavovské povstání (144) – *Město versus vojenský živel* (145) – *Obyvatelstvo* (151) – *Mělnické elity první polovina 17. století* (154) – *Městské hospodářství za války* (159) – *Rekatolizace a náboženský exil* (166) – *Dopad války na psychiku a počínání mělnických obyvatel* (169) – *Měšťanská vzdělanost, kultura a všední den za války* (173) – *Požáry* (179) – *Voda a hygiena* (180)
6. POBĚLOHORSKÝ MĚLNÍK (1649–1799) (*Jan Kilián*) 182
Nástin pobělohorského vývoje (182) – *Obyvatelstvo a jeho domy* (185) – *Morové epidemie let 1680 a 1713* (192) – *Epidemie let 1771 až 1772* (196) – *Požáry a další katastrofy* (197) – *Hygiena a zdravotní poměry, špitál a voda* (199) – *Mělník v době rakousko-pruských válek* (202) – *Město a vojáci* (205) – *Městské hospodářství* (207) – *Náboženské poměry, víra a zbožnost* (215) – *Tajné nekatolictví a doba toleranční* (220) – *Příchod kapucínů* (224) – *Mělnické pobělohorské elity* (228) – *Školství a vzdělanost* (233) – *Kultura a volný čas* (234) – *Hříšní lidé pobělohorského Mělníka* (239) – *Zámecký a pšovecký soused* (243)
7. MĚLNÍK V LETECH 1800 AŽ 1918 (*kolektiv autorů*) 248
Z věnného města městem okresním (248) – *Obyvatelstvo, národnostní a náboženské poměry* (253) – *Války a vojáci* (256) – *Proměny města* (258) – *Dopravní spojení a pošta* (261) – *Hospodářství* (265) – *Společnost* (268) – *Spolky a dobročinné ústavy* (272) – *Školství, vzdělanost, knihovny* (274) – *Vznik mělnické žurnalistiky* (278) – *Hygienické poměry, zdravotnictví, sport a tělovýchova* (278) – *Zámečtí páni* (282)
8. PRVOREPUBLIKOVÝ MĚLNÍK (*Zdeněk Bažant*) 285
Události 28. října 1918 (285) – *Poválečná situace* (286) – *Politický vývoj – obecní samospráva* (287) – *První poválečné volby* (288) – *„Zlatá“ 20. léta* (289) – *Krizová 30. léta* (291) – *Rozšiřování a stavební vývoj* (295) – *Zemědělství* (297) – *Průmysl* (297) – *Řemesla a živnosti* (297) – *Peněžní ústavy* (298) – *Hospodářské družstvo* (298) – *Školství* (300) – *Spolková činnost* (301) – *Sport* (304) – *Zdravotnictví* (305) – *Sociální péče* (306) – *Kulturní život za první republiky* (*Alena Filaová*) (306) – *Společenský život* (*Alena Fialová*) (307)
9. MĚLNÍK ZA DRUHÉ SVĚTOVÉ VÁLKY (*František Černický*) 309
10. POVÁLEČNÝ MĚLNÍK (*Alena Fialová*) 313
Únor 1948 (317) – *Po Únoru* (318) – *Hospodářský vývoj a proměny v 50. letech* (318) – *Život v nové společnosti* (319) – *Rok 1968* (321) – *Město v období normalizace* (322) – *17. listopad na Mělníku* (325) – *Kultura 1945–1989* (326)

11. MĚLNÍK, MĚSTO VÍNA (<i>Jan Kilián</i>)	329
<i>Nástin dějin mělnického vinařství ve středověku a v raném novověku (329) – Nástin dějin mělnického vinařství v novověku (340) – Mělnické víno v dobové literatuře (349) – Mělnické vinobraní (352) – Viniční lisy a usedlosti (356)</i>	
12. STAVEBNĚ-HISTORICKÝ VÝVOJ, UMĚNÍ A MĚLNICKÉ MUZEUM	360
<i>Stavebně-historický a výtvarně-umělecký vývoj (Pavel Zahradník, Petr Macek) (360) – Mělník literární (Jan Kilián) (377) – Mělník hudební (Jan Kilián) (384) – Divadlo a film (Jan Kilián) (387) – Mělnické muzeum (Jan Kilián) (389)</i>	
BIBLIOGRAFICKÁ POZNÁMKA	393
<i>Kapitola: Nejstarší osídlení Mělníka a jeho okolí (393) – Kapitola: Raně a vrcholně středověký Mělník (do roku 1419) (394) – Kapitola: Pozdní stře- dověk a doba pobělohorská (395) – Kapitola: Třicetiletá válka (396) – Ka- pitola: Pobělohorský Mělník (397) – Kapitola: Mělník v letech 1800 až 1918 (398) – Kapitola: Prvorepublikový Mělník (398) – Kapitola: Poválečný Měl- ník (399) – Kapitola: Mělník, město vína (400) – Kapitola: Stavebně-histo- rický vývoj, umění a mělnické muzeum (400)</i>	
Prameny a literatura	403
Zdroje vyobrazení	412
O autorech	414
Jmenný rejstřík	417
Místní rejstřík	430